

Kopcsákné Lakatos Ildikó részére
Békés Vármegyei Kormányhivatal
Környezetvédelmi, Természetvédelmi
és Hulladékgazdálkodási Főosztály
Gyula

Tárgy: *Tényállás tisztázásának megküldése*

Sarkad, Nyékipusztai mezőfejlesztés,
Nyékipusztai Gázüzem kapacitás
módosítás és technológiai fejlesztés
összevont környezeti hatásvizsgálati és
egységes környezethasználati
engedélyezési eljárása

Hiv. szám: BE/38/00001-5/2026.

Ügyintéző: Kopcsákné Lakatos Ildikó

Tisztelt Kopcsákné Lakatos Ildikó!

A HHE Sarkad Kft. meghatalmazása alapján a Nyékipusztai mezőfejlesztés összevont környezeti hatásvizsgálati és egységes környezethasználati engedélyezési eljárása kapcsán a BE/38/0000-5/2026. számú végzésre az alábbi válaszokat adjuk.

1. A környezeti hatásvizsgálat alatt álló, szénhidrogén kitermelésére, feldolgozására, szállítására irányuló tevékenység ellentétes a hazai éghajlatvédelmi célkitűzésekkel, mert a tevékenység növeli a hazai üvegházhatású gázok (szén-dioxid, metán) kibocsátását és nehezíti az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást.

A Sarkad-I. bányatelek területén végzett bányászati tevékenység nem ellentétes hazai éghajlatvédelmi célkitűzésekkel:

- A hazai fosszilis energiahordozók felhasználásának mértékét nem az energiahordozó származási forrása határozza meg.
- A 2023-ban felülvizsgált Nemzeti Energia- és Klímaterv alapján a Magyar Kormány továbbra is kiemelt feladatának tekinti az energiafüggetlenség erősítését és az ország önellátási képességének növelését. A külföldi piacoktól való függőség elsősorban a szénhidrogén

energiahordozók beszerzésében jelentős, ahol az importarány meghaladja a 80%-ot. Ennek mérséklése érdekében a Kormány célja a belföldi kitermelés fokozása, hagyományos és nem-hagyományos földgázlelőhelyek kutatásával és feltárásával.

- A levegőminőség javítása és a CO₂ kibocsátás csökkentése érdekében továbbra is indokolt lenne a lakossági szénfelhasználás kiváltása (kb. évi 150-200 ezer tonna), ami elsősorban földgáz tüzelésre való áttéréssel lenne megvalósítható. A lakossági tüzelésben használt lignit és barnaszén légszennyező hatása jóval nagyobb mintha gáztüzelést használnának és a CO₂ kibocsátása is kb. 2-szerese a gáztüzelésnek.

- Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentési céljai nem a gázfelhasználás teljes megszüntetését tűzik ki célul, hanem a lakossági hőszigetelési program és az ipari technológiák hatékonysága révén elért felhasználás és így kibocsátás csökkentést.

2. A fáklyázás megszüntetésével kapcsolatos jogszabályi előírások teljesítése nem indokolja a több szénhidrogén befogadását (tervezett kutak termelvényeinek fogadását) szolgáló kapacitásnövelést, pl. újabb DPCU egységek kiépítését.

Nincs ilyen állítás a dokumentációban. A kapacitás fejlesztések összekapcsolódnak a kibocsátás csökkentéshez szükséges technológiák telepítésével.

3. A fáklyázás megszüntetése valóban szükséges, de az ehhez kapcsolódó „környezetbarát technológia” nem indokolja a termelési kapacitások bővítését, nem teszi környezetbaráttá a környezeti hatásvizsgálat alatt álló tevékenységeket.

Téves érvelés. A környezetvédelmi engedély, egységes környezethasználati engedély kiadásának nem feltétele a „környezetbarát” minősítés - mely egyébként egzakt módon nem is határozható meg – hanem a jogszabályoknak megfelelő tevékenység a feltétele. A dokumentáció azt tartalmazza, hogy a tervezett fejlesztés része a fáklyázás megszüntetéséhez szükséges technológiai feltételek kiépítése, mely a beruházás lényeges környezetbarát fejlesztési eleme.

4. Az összevont környezeti hatásvizsgálati és egységes környezethasználati engedélyezési dokumentáció (a továbbiakban: dokumentáció) szerint a beruházás tervezett élettartama 40 év (300. oldal). A környezeti hatásvizsgálat alatt álló tevékenység fosszilisenergia-termelő beruházás, amely 2066-ig szóló projekt-időtávjával 2050, sőt 2060 után is közvetve és közvetlenül növelné az üvegházhatású gázok hazai kibocsátását, így ellentétes a hazai

éghajlatvédelmi vállalásokkal, a klímavédelemről szóló 2020. évi XLIV. törvénnyel, amelyben Magyarország jogilag kötelező érvénnyel vállalta, hogy 2050-re eléri a klímasemlegességet.

Téves érvelés. A tervezett kapacitás növelés nem ellentétes a hazai vállalásokkal, mivel a vállalt klímasemlegesség nem a zero földgáz felhasználást jelenti: a klímasemlegesség azt jelenti, hogy a légkörbe kibocsátott üvegházhatású gázok (pl. szén-dioxid) mennyisége megegyezik az onnan elnyelt vagy megkötött mennyiséggel, elérve a nettó nulla kibocsátást.

5. A környezeti hatásvizsgálat alatt álló tevékenység ellentétes a nemzetközi, uniós és hazai vállalásokkal és kötelezettségekkel: a 2015-ös Párizsi Megállapodás céljainak eléréséhez, vagyis a globális átlaghőmérséklet 1,5 °C (vagy 2 °C) alatt tartásához már nincs lehetőség további fosszilisenergia-infrastruktúra kiépítésére. Az Országgyűlés 2020-ban elfogadta a klímavédelemről szóló 2020. évi XLIV. törvényt, amelyben a Kormányzat vállalta, hogy Magyarország 2050-re eléri a klímasemlegességet.

A tervezett kapacitás növelés nem ellentétes a hazai vállalásokkal, mivel a vállalt klímasemlegesség nem a zero földgáz felhasználást jelenti: a klímasemlegesség azt jelenti, hogy a légkörbe kibocsátott üvegházhatású gázok (pl. szén-dioxid) mennyisége megegyezik az onnan elnyelt vagy megkötött mennyiséggel, elérve a nettó nulla kibocsátást.

6. Megjegyzendő, hogy az ÜHG-kibocsátás a fáklyázás csökkentése után sem lenne elhanyagolható, főleg, ha a kitermelés növekszik.

Az engedélyezési dokumentáció pontosan tartalmazza a megnövelt kitermelés mellett okozott CO₂ kibocsátást (10. fejezet 306. oldal második táblázat), a számított kibocsátási érték tartalmazza a vészhelyzeti áramforrások és a közlekedés kibocsátásait is. A metán kibocsátással együtt számított ÜHG kibocsátás CO₂egyenértékben: 8.207,77 tonna/év.

A kibocsátás mértékének minősítéséhez („nem lenne elhanyagolható”) érdemes vizsgálni a hazai ÜHG kibocsátásokat:

A 2023-as és 2024-es báziséveket alapul véve a hazai kibocsátás körülbelül 54,3 millió tonna szén-dioxid egyenérték. Az ipari szektor összesített kibocsátása megközelítőleg 5,5–6 millió tonna szén-dioxid egyenérték.

Fontos szempont az is, hogy ennek az ÜHG kibocsátásnak a révén milyen mennyiségű nyersanyag kitermelése válik lehetővé: földgáz 547,5 millió m³/év, kőolaj: 474.000 tonna/év, hidegkondenzátum: 87.600 m³/év.

7. A dokumentáció nem tartalmazza, hogy Nyékipusztai mezőfejlesztés keretében Sarkad I. bányatelken hány további szénhidrogén kutat terveznek létesíteni, illetve, hogy a tervezett évi 2-3 gázkút hány éven keresztül értendő.

A bányatelken folyó bányászati tevékenység mértékét és módját a négy éves időszakokra vonatkozó Kitermelési Műszaki Üzemi Terv határozza meg. A bányatelken található ásványvagyon mennyiségének meghatározása, illetve a kitermelés technológiai feltételeinek meghatározása a bányászati tevékenység végzése során a próbafúrások és próbatermeltetésekből kapott eredmények alapján pontosíthatók, határozhatók meg. Ezért is szükséges az üzemi tervek rendszeres felülvizsgálata.

Az elmúlt években végzett fúrási gyakoriságok és a tervezett évi 2-3 új kút létesítési terve pontosan mutatja, hogy az amerikai palagáz kitermelés alapján tett megállapítások alapelkülű feltételezések, nem felelnek meg a valóságnak a Corvinus projektre vonatkozóan. A hazai nagy mélységben, homokkő kőzetből történő nem hagyományos termelés környezetvédelmi vonatkozásai nem állíthatók párhuzamban a teljesen eltérő viszonyok közötti észak-amerikai palagáz bányászatával. Sem a nagyszámú és rövid ideig használt kutak alkalmazásáról, sem azon környezeti károkról tett megállapítások, melyek okai a kisebb mélységben, jóval nagyobb számban és nem megfelelő műszaki biztonsággal elvégzett palagáz kitermelés volt, valamint az észak-amerikai kitermelések során előforduló környezetszennyezések is sok esetben nem a kitermelés elkerülhetetlen következményei voltak, hanem a felszínen történt ipari balesetek következményei.

8. A tervezett kapacitásoknál nem egyértelmű, hogy a mennyiségek addicionálisak-e, vagy a már engedélyezett kapacitásokkal együtt értendők. Például, hogy az 1 500 000 m³/nap földgáz mennyiség a korábban engedélyezett 480 000 m³-t már tartalmazza-e, vagy azon felül értendő.

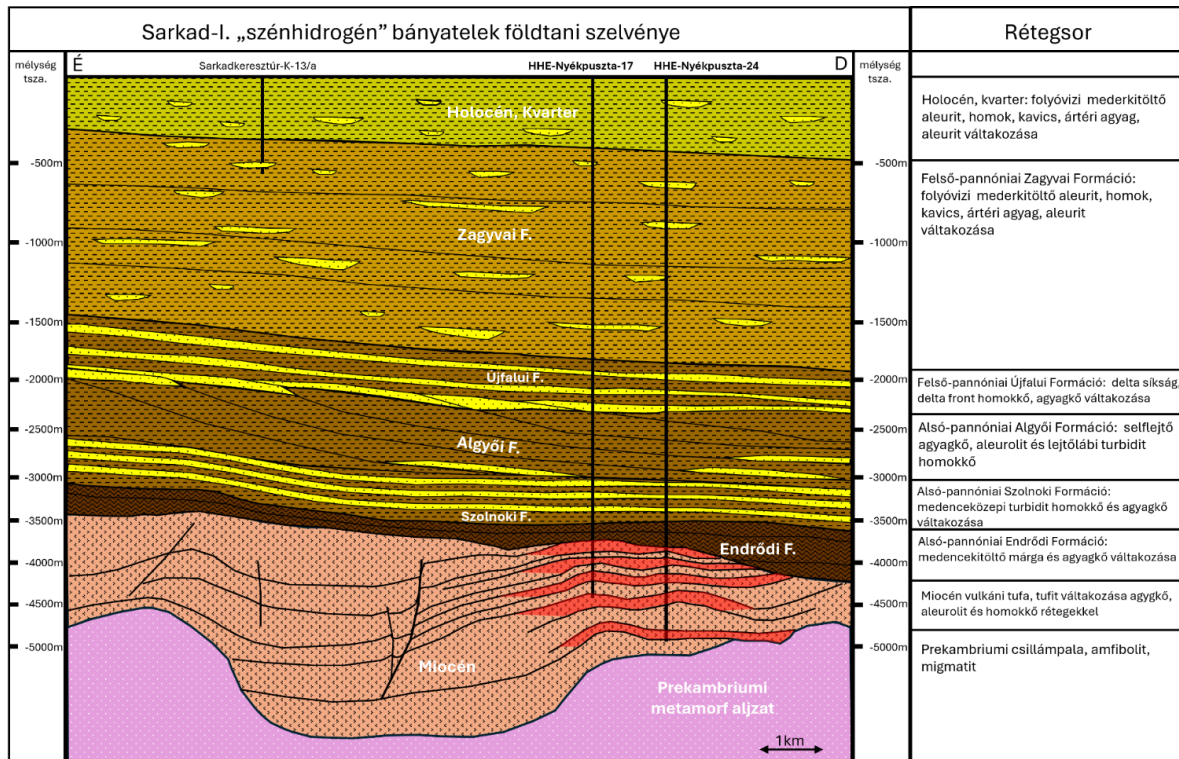
Egyértelmű, hogy a tervezett kapacitás az engedélyezendő teljes kapacitás mértéke, azaz 1.500.000 m³/nap.

9. A kumulatív hatásokon elsősorban az időben egyszerre jelentkező hatásokat (zaj, levegőterhelés) érti, ezeket vizsgálja. Nem készült vizsgálat arra nézve, hogy milyen összesített hatásai lennének az évi 2-3 gázkútnak több évtized távlatában.

A szénhidrogén kutak fúrása, rétegrepszítése és a kitermelés térbeli kiterjedése erősen korlátozott. Ezért is van szükség az ásványvagyon kitermeléshez akár néhány száz méterre is újabb kút létesítésére. A kutak együttes termelésének nincs kimutatható kumulatív hatása.

A felszín alatti vízkészlet védetségét, a bányászatra hasznát rétegek izoláltságát a hiánypótlás során benyújtott földtani szelvény és annak szöveges kiegészítése is bizonyította:

1. ábra: A Sarkad I. szénhidrogén bányatelek földtani szelvénye



„A Sarkad-I. „szénhidrogén” bányatelekkel megegyező területre az adatbázis szerint 22 vízkút esik, amelyből mindössze egy éri el az 500 méternél nagyobb mélységet és az is csupán 551 méter mély.

A Sarkad-I. „szénhidrogén” bányatelek telepeit és azok térbeli viszonyát a fent említett 551 méter mély Sarkadkeresztúr-K-13/a fúrással jól szemlélteti a földtani szelvény. A bányatelken lévő telepek a miocén korú vulkáni tufás összletekből termelnek szénhidrogént -3500m mélység alól, még a vízkutak maximálisan 551 méter mélyről, főként a holocén és kvarter folyóvízi medreket kitöltő izolált homokkövekből termelnek vizet. A két egységet 2000 métert meghaladó főként vízrekesztő rétegek sorozata választja el egymástól. A miocén telepeket a regionális kiterjedésű záróképződmény, az Endrődi márga fedi. A márgára homoklebenyek és agyagos üledékek sűrűn váltakozó sorozata települ, amelyet a Szolnoki Formációba sorolunk.

E fölött a szintén záróképződményként funkcionáló Algyői Formáció progradáló selflejtő agyagos, helyenként aleuritos üledékei találhatóak 500-700 méter vastagságban. Az Algyői Formációra a deltasíkság-deltafront fáciesű homokkövek és agyagos, aleuritos rétegek települnek. E fölött a közel 1000 méternyi vastagságban a Zagyvai Formáció mederkitöltő izolált homoktestjei és a medrekhez kapcsolódó, azokat lefedő ártéri aleuritos, agyagos rétegek váltakozása építi fel a rétegsort. A legfelső földtani egységet, amelyre a vízkutak szűrőzve vannak szintén folyóvízi homok és ártéri finomszemű üledék alkotja, ez azonban enyhe diszkordanciával települ az alatta levő Zagyvai Formációra.

A szénhidrogén termelő szintekre nagymértékű túlnyomás jellemző, még a vízkutak nyomása hidrosztatikus, amely szintén bizonyíték arra, hogy **a két rendszer között nem áll fönt kapcsolat, egymásra nincs hatásuk.** Ez a nagymérvű túlnyomás az Endrődi márgában épül föl és az alá korlátozódik.”

A felszín alatti hatások részletes vizsgálatára elkészült a *Nyékpusztai, gáztermelés hatásainak vizsgálata hidrodinamikai modellezéssel* című anyag is, melyet a VIDRA Környezetgazdálkodási Kft. szakemberei készítettek. Ez a hidrodinamikai modell vizsgálat is alátámasztotta, hogy a folyamatos kitermelés jelentős felszín alatti változást nem fog okozni, illetve a hatások kiterjedése a bányatelken belül maradnak.

10. A dokumentáció szerint a napi járműforgalom (60+18) a jelenleginek (24) két és félszerese, a létesítés alatt több, mint 3-szorosa. A zaj- és légszennyezés jelentős CO- és NO₂-terhelést okoz.

Az engedélyezési dokumentációban számításokkal bemutatásra került a járműforgalom levegőterhelési és zajterhelési hatásainak mértéke (7.1.4.1. és 7.1.4.2. fejezetek 231-280. oldal). A számítások is bizonyítják, hogy a közlekedés következtében az immissziós határértékek nem haladják meg a határértékeket, és a zajterhelés sem okoz 3 dB-nél nagyobb zajterhelés változást. Sem a forgalom nagysága, sem a számított kibocsátások alapján nem állapítható meg jelentős terhelés kialakulása, a megállapítás megalapozatlan.

További kérdések:

11. A Nyékpusztai mezőn a gázüzemen (D1) kívül is található fáklya (gázkútnál). A dokumentáció a D1 fáklyáról tartalmaz (metán)kibocsátási adatokat. A D1-en kívül fáklyázási tevékenység figyelembe lett véve a számítások során?

A kutak körzetében nincs kiépített fáklya. A kutak létesítése során kerül sor rétegvizsgálatra, melynek során a kijuttatott gáz elégetésre kerül. Ez még a kút létesítésének része, mely ugyanolyan tevékenység, mint amely bármely szénhidrogén kút létesítésekor történik. A rétegvizsgálat mértéke nem meghatározható, a kiáramló gázok elégetése a kijutott ÜHG gázok csökkentése érdekében történik.

12. A fáklyázás csökkentésére hivatott „új környezetvédelmi célú technológia” magában foglalja-e a gázüzem területén kívüli fáklyázás tevékenységet?

A Gázüzemen kívül nincs kiépített fáklya.

13. Arányaiban hogyan alakulna a jelenlegi fáklyára kerülő gázmennyiség hasznosítása?

A tervezett technológiai fejlesztés megvalósításával a teljes jelenleg fáklyázott alacsony nyomású gáz hasznosíthatóvá válik.

14. Mekkora a teljes tervezett földgázmennyiség a gázüzemnél? A 1 500 000 m³/nap földgázmennyiség a már engedélyezett 480 000 m³-t már tartalmazza, vagy ahhoz adódna hozzá?

A tervezett teljes kitermelendő napi földgáz mennyiség: 1.500.000 m³.

Kérjük a tényállás tisztázására adott válaszok elfogadását és az eljárás folytatását.

Budapest, 2026. január 12.

Tisztelettel:

Parragh Dénes
ügyvezető